

Focus op ontwikkeling

Jaarverslag
2013

Focus op ontwikkeling

Jaarverslag
2013

Inleiding

Het streven naar hoogwaardig onderwijs kent verscheidene facetten: van kwaliteitszorg en borging tot kwaliteitsverbetering en ontwikkeling. In het hoger onderwijs zijn deze onderdelen ondergebracht in het accreditatiestelsel. De facetten verschillen in de diverse stadia van ontwikkeling. De Nederlandse en Vlaamse stelsels weerspiegelen hun tijdsgewricht.

In 2013 is in Vlaanderen is een accreditatiestelsel gestart dat zich sterker richt op de inhoud van het hoger onderwijs en op kwaliteitscultuur. Het accreditatiestelsel biedt de professional de kans het onderwijs naar een hoger plan te tillen en het interne leerproces zichtbaar te maken. Bij bestaande Vlaamse hogeronderwijsopleidingen nam het aantal gesprekken over de benodigde verbeteringen toe. In de komende periode zullen verdere vermindering van de lastendruk en de ontwikkeling van de volgende fase in het accreditatiestelsel naar voren treden.

In Nederland is het accreditatiestelsel geëvalueerd en heeft de wetgever het afgelopen jaar enkele gewenste aanpassingen aangebracht. De ervaringen met het stelsel zijn bemoedigend en het belang van een kwaliteitscultuur is helder. De herstelperiode blijkt voor veel opleidingen en instellingen een moment voor algehele kwaliteitsverbetering. Het hoger beroepsonderwijs heeft hard gewerkt aan het verbeteren van de toetsing en de beoordelingssystematiek. De NVAO verwacht dat het wetenschappelijke onderwijs eenzelfde ontwikkeling door zal maken.

Het bestuur van de NVAO heeft het afgelopen jaar de ontwikkelingen aangegrepen om de strategie te preciseren. De organisatie onderneemt acties voor het verder vergroten van de consistentie van de oordelen en de toegankelijkheid van de rapportages, het versterken van de kwaliteitscultuur in het hoger onderwijs en het verbreden van het perspectief door internationalisering waarbij zij de meerwaarde van de Nederlands-Vlaamse samenwerking benut.

De NVAO wil het vertrouwen in en het draagvlak voor het accreditatiestelsel voortdurend versterken. Bij haar beoordelingstaak hanteert zij daartoe "gegrond vertrouwen" als uitgangspunt. Dat principe wil zij verdere invulling geven met de inzet van een flexibeler instrumentarium. Het jaarverslag 2013 bevat een weerslag van haar activiteiten.

De NVAO bedankt de studenten en docenten, opleidingen en instellingen, panelleden, secretarissen en kwaliteitszorgmedewerkers, bestuurders en beleidsmakers voor hun inzet in het afgelopen jaar om de kwaliteit van het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen verder te verbeteren.

Den Haag, 19 mei 2014

Anne Flierman

voorzitter

Ann Demeulemeester

vicevoorzitter

Inhoud

1 Focus op ontwikkeling	8
2 Resultaten	12
2.1 Beoordelen en borgen	13
2.1.1 Afgehandelde aanvragen	14
2.1.2 Bijzondere (kwaliteits)kenmerken	23
2.2 Bevorderen kwaliteitscultuur	24
2.3 Internationaal perspectief	24
2.4 Extra activiteiten	25
3 Samenwerking met stakeholders	26
4 Organisatie NVAO	28
4.1 Bestuur en Adviesraad NVAO	29
4.2 Interne kwaliteitszorg	30
4.3 Organisatie	30
4.3.1 <i>Communicatie</i>	30
4.3.2 <i>Automatisering</i>	30
4.3.3 <i>Personeel</i>	30
4.3.4 <i>Financiën</i>	32
5 Jaarrekening	34
5.1 Balans per 31 december 2013 (na resultaatbestemming)	35
5.2 Staat van baten en lasten over 2013	36
5.3 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	36
5.4 Toelichting op de staat van baten en lasten	37
5.5 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	41
6 Bijlage	42
Lijst van begrippen en afkortingen	43

Hoofdstuk 1

Focus op ontwikkeling

‘In de toekomst biedt kwaliteitszorg op maat op basis van geground vertrouwen het meeste perspectief.’

Anne Flierman, voorzitter NVAO

Hoogwaardig hoger onderwijs is voor de maatschappij van groot belang. Een behoorlijke mate van autonomie voor en dus van vertrouwen in de hogeronderwijsinstellingen is een voorwaarde voor hoogwaardig onderwijs. Het accreditatiestelsel vormt een basis voor het vertrouwen in de instellingen en opleidingen die hoogwaardig hoger onderwijs aanbieden. NVAO-voorzitter Anne Flierman: ‘Onze economie en onze samenleving worden mede bepaald door het niveau van ons onderwijs en zijn afhankelijk van goed opgeleide mensen. De samenleving moet er op kunnen vertrouwen dat de kwaliteit van het hoger onderwijs internationaal aan de maat is. Het accreditatiestelsel draagt bij aan de kwaliteit van het hoger onderwijs en de verbetering daarvan. Daarbij geldt dat voor iedere fase in het stelsel sprake is van het vinden van het juiste midden tussen “regels” en “vertrouwen”. Dat verschilt per tijdvak. In de toekomst biedt kwaliteitszorg op maat op basis van geground vertrouwen het meeste perspectief.’

NVAO vicevoorzitter Ann Demeulemeester: ‘Het Vlaamse accreditatiestelsel dat het afgelopen jaar is gestart, gaat nu naar de kern, naar de inhoud van de kwaliteit van onderwijsbeleid én de kwaliteitscultuur. Dit nieuwe stelsel bevat veel potentie.’ Zij verwacht dat net als in Nederland de kwaliteitsvragen van de commissies zullen werken als een spiegel. Demeulemeester: ‘Ook in Vlaanderen kan de instellingsreview een hefboom zijn voor kwaliteitsverbetering. De commissies zullen kritische vragen stellen en het is niet de instelling die moet proberen de commissie te reflecteren. De boodschap van het stelsel is: het is jullie onderwijskwaliteit en het is jullie beleid. Jullie zijn de eigenaars, de bedenkers en de ondersteuners ervan. Overtuig de commissie van uw inzichten en aanpak. Het is een dialoog, er is geen blauwdruk. Voor de professional van vandaag is het van belang het interne leerproces zichtbaar te maken.’

Voor de komende jaren verwachten beiden een discussie over de verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel. Verdiend vertrouwen kan daarbij een belangrijk begrip zijn. In dat verband zal ongetwijfeld gesproken worden over mogelijke *self-accrediting institutions* of interne accreditatie van opleidingen op basis van een nader uit te werken vorm van een instellingsaudit. In Vlaanderen speelt dit onderwerp concreet tegen 2018 bij de evaluatie van het stelsel.

Ann Demeulemeester: ‘Naarmate de instellingen groeien in hun kwaliteitscultuur en ze deze beter kunnen verankeren in hun onderwijsbeleid, past een terugtrekkende externe beoordeling. Dit zal nog even duren, maar de huidige stelsels zijn een stap in de richting van meer vertrouwen en meer openheid en, hopelijk wordt dit gaandeweg ook gerealiseerd, een zekere lastenvermindering. Wij denken intussen al aan de ontwikkeling van de volgende fase wanneer we eventueel een volgende

stap kunnen zetten naar de opleidingsdossiers en/of een instellingsaccreditatie, eventueel met een risicogerichte toetsing. Vlaanderen heeft hiermee haar internationale positie weer ingenomen. Dit is ook de Nederlandse Kamer niet ontgaan toen zij vorig jaar bij de jongste wetswijziging van het accreditatiestelsel via een motie aanspoorde te kijken naar de ontwikkeling van het Vlaamse stelsel.’

Een belangrijk aandachtspunt bij de verdere ontwikkeling van het accreditatiestelsel, zowel in Nederland als in Vlaanderen, is het beperken van de administratieve lastendruk, de planlast. In Nederland heeft de introductie van de instellingstoets kwaliteitszorg twee jaar geleden op het niveau van de opleiding nog niet geleid tot de beoogde lastenvermindering; een verlichting van de lastendruk wordt nog niet in voldoende mate ervaren. In Vlaanderen is het huidige accreditatiestelsel in 2013 net gestart, maar de opleidingen en instellingen signaleren geen lastenvermindering te ondervinden.

De NVAO blijft daarom streven naar maatregelen om de lastendruk te verminderen. Dat kan onder meer door de eigen werkwijze te optimaliseren, door de werkwijze van visitatiepanels te verbeteren, en door de verschillende kaders en richtlijnen kritisch te blijven bezien. De strategie 2013-2016 bevat aanzetten daartoe. Anne Flierman: ‘We blijven uiteraard alert op de dingen die wij kunnen doen om die lastendruk zoveel mogelijk te beperken, maar dat is natuurlijk ook een opgave voor de andere partijen in het veld. Daarom werken we onder andere samen met de inspectie en de reviewcommissie aan standaardisatie en het voorkomen van dubbel werk.’ Ann Demeulemeester benadrukt het belang en de positieve werking van het overleg zoals dat in Vlaanderen wordt gevoerd met de instellingen en de stakeholders waarbij gezamenlijk tot meer helderheid wordt gekomen over de kaders en de benodigde documentatie.

NVAO Strategie 2013-2016

Als gevolg van de decretale en wettelijke veranderingen in Vlaanderen en Nederland, de evaluaties van het Nederlandse accreditatiestelsel en de vernieuwingen binnen het eigen bestuur heeft de NVAO in het verslagjaar een heldere focus aangebracht in haar strategie waarbij zij zich in de periode 2013 - 2016 richt op de volgende ontwikkelingen:

Beoordeling en borging

Oordelen vanuit geground vertrouwen

- > verfijning instrumentarium
- > evolutie accreditatiestelsels

Nastreven lastenvermindering

- > halen behandeltermijnen
- > duidelijke informatie verschaffen
- > slanke procedures hanteren

Consistentie naar hoger plan

- > versterken kwaliteit panels
- > vergroten kwaliteit en toegankelijkheid visitatierapporten
- > vergroten kwaliteit handreikingen en draaiboeken
- > ondersteunen van clusterbeoordeling
- > kwaliteit borgen van het interne beoordelingsproces

Bevorderen kwaliteitscultuur

Vormgeven verbeterperspectief

Stimuleren kwaliteit als cultuur

- > volgen ontwikkelingen onderwijs en kwaliteitsbeoordeling
- > kennis ontsluiten en delen

Bovenstaande taken voert de NVAO uit in internationaal perspectief.

Hoofdstuk 2

Resultaten

De NVAO beoordeelt en borgt de kwaliteit van het hoger onderwijs en bevordert de kwaliteitscultuur binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs. Op het gebied van beoordeling en borging was 2013 een druk jaar: het aantal reguliere beoordelingen van Nederlandse en Vlaamse hogeronderwijsinstellingen en -opleidingen nam toe. De NVAO volgde het afgelopen jaar diverse wettelijke en decretale aanpassingen op om het accreditatiestelsel verder te verbeteren.

Tevens zijn in samenwerking met het 'veld' thema's gekozen ten behoeve van een systeembrede analyse van de lerarenopleiding en is een traject ontwikkeld om de kwaliteitscultuur binnen het hoger onderwijs te verder te versterken. Ook in internationaal perspectief werd voortgang geboekt.

2.1 / Beoordelen en borgen

In 2013 heeft het Nederlandse parlement de wetten 'kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs' (KIV) en 'versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs' (VKW) aangenomen. De wetten werden vergezeld door een evaluatie van het accreditatiestelsel van de NVAO zelf en onderzoeken door het Rekenhof en de Algemene Rekenkamer en de Inspectie van het Onderwijs. Uit de onderzoeken bleek dat de ervaringen met het nieuwe Nederlandse accreditatiestelsel bemoedigend zijn en de bewustwording over het belang van (het hebben van) een kwaliteitscultuur is toegenomen.

Het nieuwe stelsel functioneert naar het oordeel van de NVAO op hoofdlijnen goed.¹³ Instellingen, opleidingen en panelleden waarden de gesprekken tijdens de visitatie, met name bij de opleidingsbeoordeling en tijdens de instellingstoets kwaliteitszorg. Bijna de helft van de ondervraagde docenten vindt dat de nieuwe visitatie meer gericht is op de inhoud van het onderwijs. NVAO-voorzitter Anne Flierman: 'De visitatie is opnieuw een goed gesprek tussen *peers* en gaat vooral over de inhoud van het vak. De commissies oordelen scherp. Zoals wij in ons vorige jaarverslag al aangaven, oogde de herstelperiode

als een versoepeling, maar leidde deze zoals wij verwachtten juist tot scherpere beoordelingen.'

Uit de evaluaties van het accreditatiestelsel bleek tevens dat veranderingen mogelijk zijn. De NVAO constateerde dat verdere verfijning van het instrumentarium en daarmee 'kwaliteitszorg op maat' voor de hand ligt, maar ook dat de administratieve lasten een belangrijk aandachtspunt vormen. De NVAO heeft geprobeerd de lastendruk te beperken door het invoeren van de beperkte beoordeling en het substantieel schrappen van verplichte documentatie. Er is echter ook sprake van twee nieuwe toetsen: de instellingstoets en de beoordeling van de commissies voorafgaande aan de visitatie. Tegelijkertijd worden hogeronderwijsinstellingen en -opleidingen geconfronteerd met verplichtingen als gevolg van nieuwe wetgeving, prestatieafspraken en toezeggingen aan de Kamer door de overheid.

De veranderde wetgeving en de evaluaties van het accreditatiestelsel hebben directe consequenties voor de werkwijze van de NVAO in Nederland. De NVAO is verheugd dat haar pleidooi, zoals toegelicht in haar vorige jaarverslag, om de herstellen voorwaardenperiode voor de instellingstoets kwaliteitszorg met een jaar te verlengen, in de nieuwe Nederlandse wetgeving is verankerd. Dit biedt instellingen en opleidingen meer gelegenheid om de gewenste kwaliteitsslagen te maken. De NVAO is in overleg met koepelorganisaties, vakbonden en studentenorganisaties gestart met de voorbereiding voor het aanpassen van de Nederlandse beoordelingskaders. Daarnaast is de NVAO in het verslagjaar gestart met het overleg met de Reviewcommissie Hoger Onderwijs, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de inspectie om de administratieve lasten in het hoger onderwijs in kaart te brengen en te verminderen en de afstemming van werkzaamheden te optimaliseren. De NVAO wil haar beoordelingslast zo laag mogelijk houden.

In Vlaanderen zijn in 2013 de decreten goedgekeurd die het beoordelingskader en het bestuursreglement van het stelsel vastleggen als sluitstuk van de realisatie van het NAS, het nieuwe accreditatiestelsel. Tevens kwam in het verslagjaar een nieuw decreet tot stand met betrekking tot de accreditatie en de toets nieuwe opleiding voor het HBO5-onderwijs, evenals een decretale regeling voor de studieomvang waarin het oordeel van de NVAO de kern vormt.

13 > NVAO, Evaluatie accreditatiestelsel Nederland 2011-2013 (26 augustus 2013), samenvatting

‘De thema’s in de instellingreview zijn voor de NVAO geen afvinklijsten.’

Ann Demeulemeester, vicevoorzitter NVAO

Het nieuwe accreditatiestelsel startte vanaf het academiejaar 2013-2014. De instellingsreview is verplicht, maar wordt beschouwd als een nulmeting in de academiejaren 2015-2016 en 2016-2017 (nog geen sanctie aan verbonden). Vlaanderen heeft bij de instellingsreview ook gekozen voor 14 beleids-thema’s die voor de instellingskwaliteit van bijzondere betekenis zullen zijn. NVAO-vicevoorzitter Ann Demeulemeester: ‘De focus in het stelsel verschuift naar de inhoud en de resultaten, en dat in een breed perspectief. Deze benadering werkt diep door binnen de instellingen in hun groei naar een kwaliteitscultuur. De kwaliteitsvragen zijn open en breed vertaald in vier onderwerpen: visie en beleid, beleidsuitvoering, evaluatie en monitoring en verbeterbeleid, waar instellingsbreed naar wordt gekeken. De instelling zal hierbij haar eigen zwaartepunten kiezen en accenten leggen. De commissie gaat na hoe de instelling dit heeft opgezet en vormgegeven. De thema’s zijn voor de NVAO geen afvinklijsten: het gaat in het stelsel om de kwaliteitscultuur, de thema’s kiest men aan het einde.’

In het kader van de voorbereiding op de instellingreview organiseerde de NVAO in 2013 voor de instellingen en associaties in Gent en Mechelen twee drukbezochte informatiebijeenkomsten. De deelnemers ontvingen uitgebreide toelichtingen van de Vlaamse overheid over de instellingsreview en de NVAO op het beoordelingskader en de ervaringen in Nederland met de instellingstoets en er was gelegenheid om vragen te stellen aan NVAO-bestuursleden over de instellingsreview. Na de pauze bogen de deelnemers zich in drie workshops over ‘de instellingsreview vanuit bestuurlijk perspectief’, ‘het schrijven van een kritische zelfreflectie’ en ‘ervaringen van Vlaamse commissieleden’. De workshops werden gepresenteerd door Vlaamse en Nederlandse deskundigen en NVAO-bestuurders en -medewerkers.

In opdracht van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontwikkelde de NVAO in 2013 een inventarisatie van relevante informatie in de visitatierapporten over de relatie tussen de arbeidsmarkt en de Nederlandse bacheloropleidingen in het hoger beroepsonderwijs. De NVAO biedt in 2014 het resultaat van het onderzoek aan de minister aan.

De NVAO heeft in het verslagjaar definitieve beoordelingskaders ontwikkeld voor bestaande en nieuwe associate-degreeprogramma’s die vanaf begin 2014 officieel deel uitmaken van het hoger onderwijs in Nederland.

In Vlaanderen heeft de NVAO in 2013 haar validatie van domeinspecifieke leerresultaten uitgebreid. Tot nu toe valideerde de NVAO 108 leerresultaten, te weten voor 19 professioneel gerichte bachelors, 6 bachelor na bachelors, 19 academisch gerichte bachelors, 49 masters en 15 masters na

masters. De NVAO verstrekt de gegevens aan het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) voor opname in de kwalificatiedatabank.

Vorig jaar vroeg in Nederland de herbeoordeling van twee hbo-bacheloropleidingen van Hogeschool Inholland extra aandacht. De herbeoordeling vloeide voort uit het verzoek van de voormalige staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap om te adviseren over de eventuele intrekking van de accreditatie, na geconstateerde tekortkomingen in 2011. Na positief advies van de NVAO besloot de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in november 2013 de accreditatie van de opleidingen niet in te trekken. De opleidingen ontvingen een nieuwe accreditatie, met de voorwaarde dat de hogeschool in 2016 een *midterm review* laat uitvoeren door een onafhankelijk extern panel over de door de NVAO en de hogeschool gemaakte bestuurlijke afspraken.

De NVAO heeft het afgelopen jaar positief besloten op het verzoek van één Nederlandse instelling voor het samenvoegen van zes opleidingen (planningsneutrale conversie). Daarnaast is de NVAO in 2013 akkoord gegaan met de opzet van het beoordelingsproces voor de planningsneutrale conversie van de Nederlandse hbo-bacheloropleidingen Techniek en de op landelijk niveau vastgestelde conversietabel.

De NVAO heeft in het verslagjaar één aanvraag met positief resultaat afgehandeld in het kader van de procedure om te komen tot een Nederlandse rechtspersoon voor hoger onderwijs.

Het afgelopen jaar ontving de NVAO de eerste Vlaamse aanvraag in het kader van het wijzigen van de studieomvang van bepaalde bestaande opleidingen. Vlaamse universiteiten en hogescholen kunnen sinds 2013 de omvang van een bestaande (master)opleiding uitbreiden wanneer dat nodig is voor de (inter)nationale arbeidsmarkt of de ontwikkeling in een onderzoeksomgeving.

De NVAO heeft het afgelopen jaar geen bezwaarschriften behandeld en er zijn geen beroepen ingesteld bij de Nederlandse Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook in Vlaanderen zijn in 2013 geen bezwaren ingediend tegen NVAO-beoordelingen.

2.1.1 / Afgehandelde aanvragen

In 2013 handelde de NVAO in totaal 804 Nederlandse en Vlaamse aanvragen af. Het aantal reguliere beoordelingen van hogeronderwijsinstellingen en -opleidingen nam toe, mede als gevolg van het aantal Nederlandse opleidingen dat het einde van de accreditatietermijn nadert.

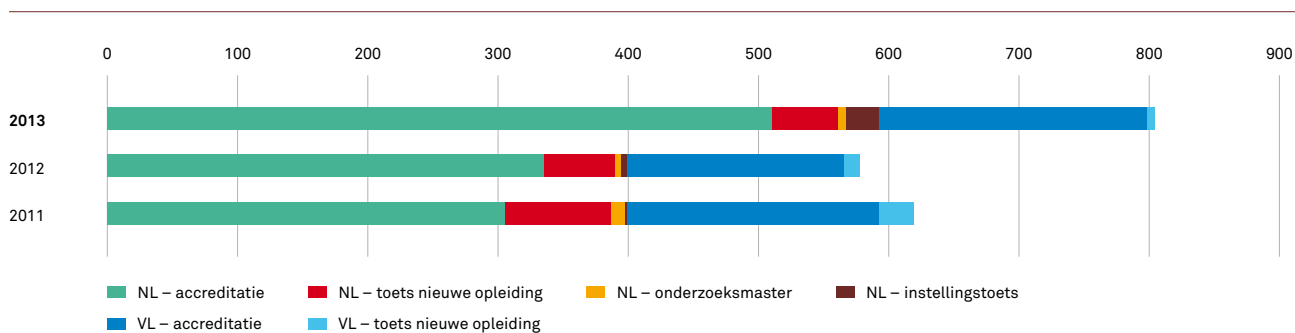
Totaal aantal aanvragen

Afgehandeld per 31 december

	Nederland Totaal	accreditatie	toets nwe opl.	onderzoeks- master	instellingstoets*	Vlaanderen accreditatie	toets nwe opl.
2013	804	510	51	6	25	206	6
2012	578	335	55	4	5	166	13
2011	619	305	82	10	2	193	27

*Dit betreft de Nederlandse instellingstoets. De Vlaamse instellingsreview start in 2015.

Afgehandelde aanvragen Nederland en Vlaanderen

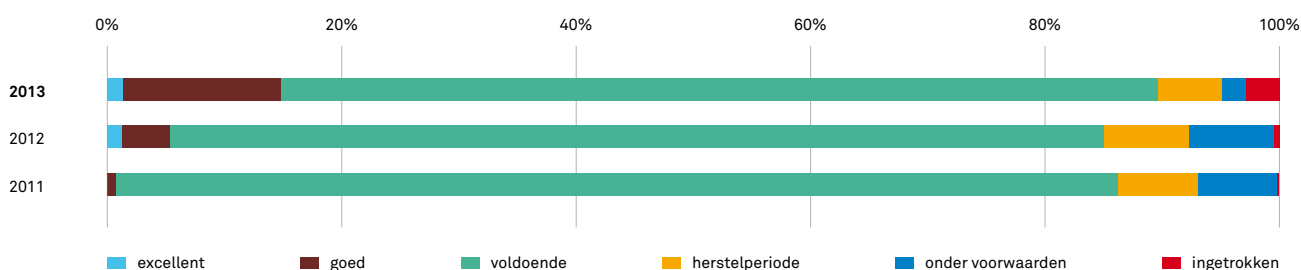
In het verslagjaar namen de verschillen in de beoordeling van de kwaliteit van het Nederlandse hoger onderwijs toe. De NVAO ziet dat langzaam een gedifferentieerd beeld ontstaat dat meer zicht biedt op de kwaliteit van en de kwaliteitsverschillen binnen het hoger onderwijs in Nederland. In zes procent van de gevallen heeft de NVAO in Nederland een herstelperiode toegekend, omdat de basiskwaliteit nog niet op orde was. Anne Flierman: 'De NVAO heeft het afgelopen jaar meer hersteltrajecten toegekend en ook het aantal "goede" en "excellente" waarderingen nam toe. Zo wordt het steeds interessanter voor studenten om te kiezen. Wanneer studenten meer uitdaging zoeken, moet het onderwijs hen kwalitatieve keuzes kunnen bieden. Differentiatie kan ook opleidingen stimuleren om net zo goed te worden wanneer een collega als 'goed' of 'excellent' wordt beoordeeld.'

Totaal aantal toegekende waarderingen

Afgehandeld per 31 december

	excellent	goed	voldoende	herstelperiode	onder vw.	ingetrokken
2013	8	80	441	32	12	17
2012	5	16	318	29	29	2
2011	-	3	341	27	27	1

Toegekende waarderingen Nederland

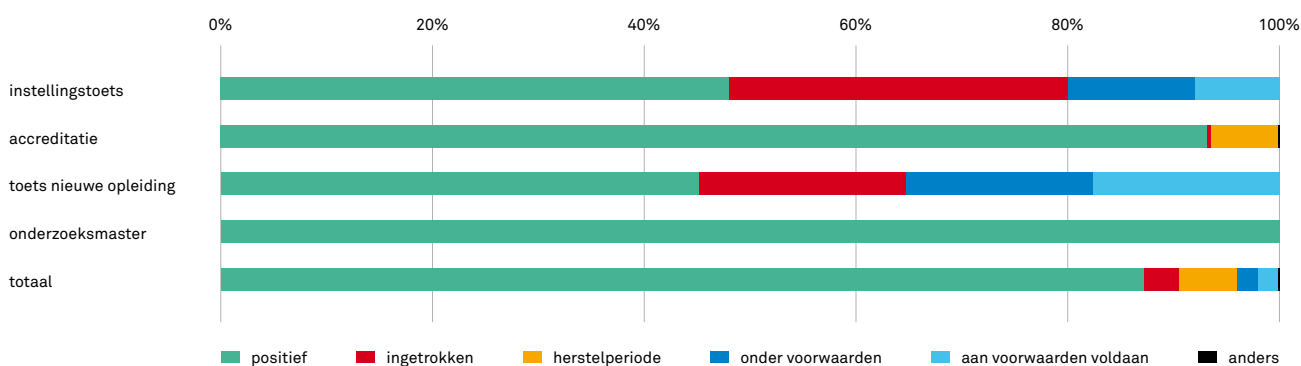

Totaal aantal afgehandelde aanvragen NL

Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	ingetrokken	herstelperiode	onder vw	aan vw. voldaan	anders
ITK	25	12	8	-	3	2	-
ACCR	510	475	2	32	-	-	1
TNO	51	23	10	-	9	9	-
OZM	6	6	-	-	-	-	-
Totaal	592	516	20	32	12	11	1

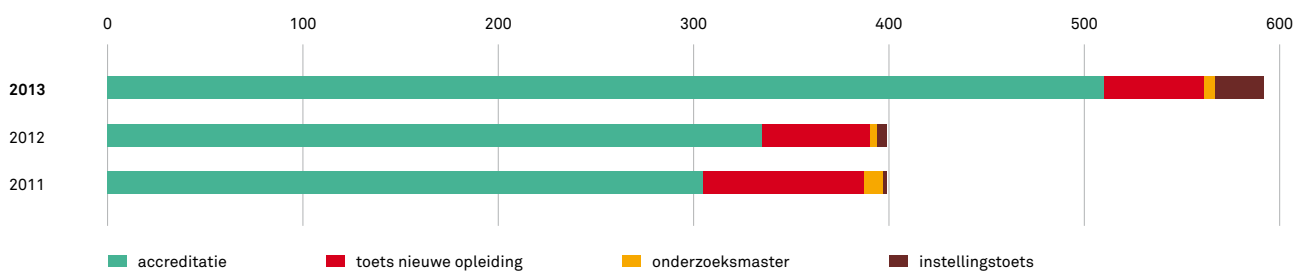
Afgehandelde aanvragen Nederland

‘Men heeft de scherpere en flexibilisering van oordelen van onze kant gemerkt.’

Anne Flierman, voorzitter NVAO

Afgehandelde aanvragen Nederland

De instellingen ervaren de audits voor de instellingstoets kwaliteitszorg als intensief en waardevol en bereiden zich goed voor. Instellingen en voorzitters van auditcommissies vinden dat de instellingstoets een belangrijk positief effect heeft op de kwaliteitscultuur binnen instellingen. Niet alle instellingen voldeden aan alle standaarden van de instellingstoets. Op een totaal van 25 aanvragen zijn 12 aanvragen positief afgesloten en drie aanvragen positief onder voorwaarden. Twee instellingen hebben aan de voorwaarden voldaan. Acht aanvragen werden ingetrokken.

Totaal aantal afgehandelde instellingstoetsen kwaliteitszorg

Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	positief onder vw	aan vw voldaan	ingetrokken
hogeschool	18	8	2	1	7
universiteit	7	4	1	1	1
Totaal	25	12	3	2	8

Vooraf het hoger beroepsonderwijs heeft in Nederland het afgelopen jaar hard gewerkt aan het verbeteren van de toetsing en de beoordelingssystematiek voor de eindwerken. Tevens blijkt dat de herstelperiode veel instellingen uitdaagt een opleiding grondig te herzien: de instellingen verbeteren niet alleen de door de visitatiecommissie benoemde aandachtspunten, maar kiezen voor een integrale aanpak. De herstelperiode wordt meer en meer benut als moment van algehele kwaliteitsverbetering.

De NVAO verwacht dat het wetenschappelijke onderwijs eenzelfde ontwikkeling door zal maken, omdat daar vanaf 2014 een groot aantal heraccreditaties plaatsvindt. Anne Flierman: ‘Het huidige stelsel voorziet in grotere scherpere met meer ruimte tot handelen. Men heeft de scherpere en flexibilisering van oordelen van onze kant gemerkt. Instellingen en opleidingen kunnen concreet werken aan een flinke, en ook snelle verbetering als een kritisch oordeel dat wettigt.’^{2>}

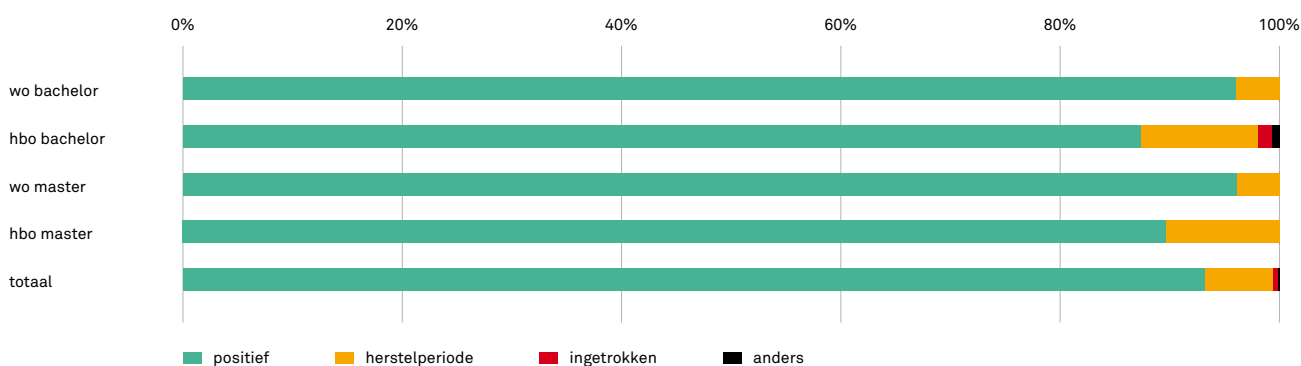
2> ScienceGuide, 17 september 2013

Totaal aantal afgehandelde aanvragen accreditatie

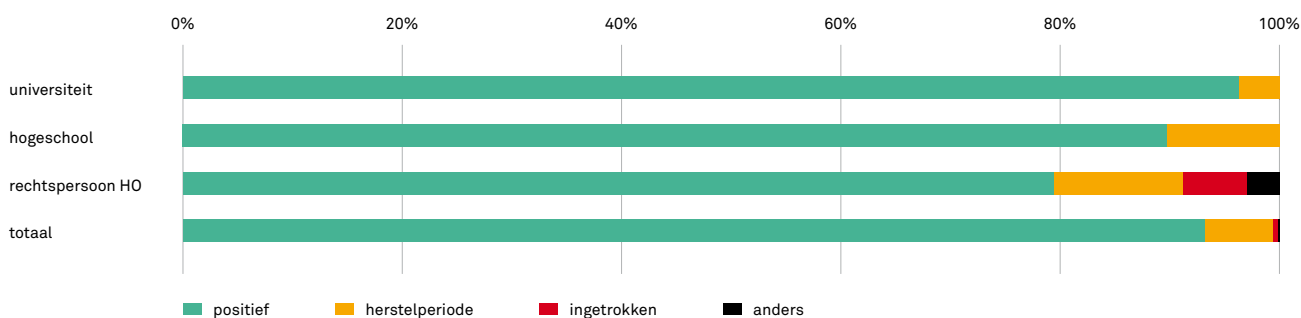
Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	herstelperiode	ingetrokken	anders
wo bachelor	126	121	5	-	-
hbo bachelor	150	131	16	2	1
wo master	205	197	8	-	-
hbo master	29	26	3	-	-
Totaal	510	475	32	2	1
universiteit	320	308	12	-	-
hogeschool	156	140	16	-	-
rechtspersoon HO	34	27	4	2	1
Totaal	510	475	32	2	1

Afgehandelde aanvragen accreditatie Nederland

Afgehandelde aanvragen accreditatie Nederland

Totaal aantal afgehandelde aanvragen toets nieuwe opleiding

Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	ingetrokken	voorwaarden	aan voorw. voldaan	anders
wo bachelor	1	1	-	-	-	-
hbo bachelor	22	8	9	2	3	-
wo master	17	6	1	5	5	-
hbo master	11	8	-	2	1	-
Totaal	51	23	10	9	9	-
Aruba	1	1	-	-	-	-
universiteit	12	5	1	4	2	-
hogeschool	12	9	-	2	1	-
rechtspersoon HO	26	8	9	3	6	-
Totaal	51	23	10	9	9	-

Totaal aantal toegekende herstelperiodes/onder voorwaarden

Afgehandeld per 31 december

	Totaal	herstelperiode (accreditatie)	onder vw. (toets nwe opl.)	onder vw. (instellingstoets)	aan vw. voldaan
2013	44	32	9	3	11
2012	29	12	15	2	-
2011	27	13	14	-	-

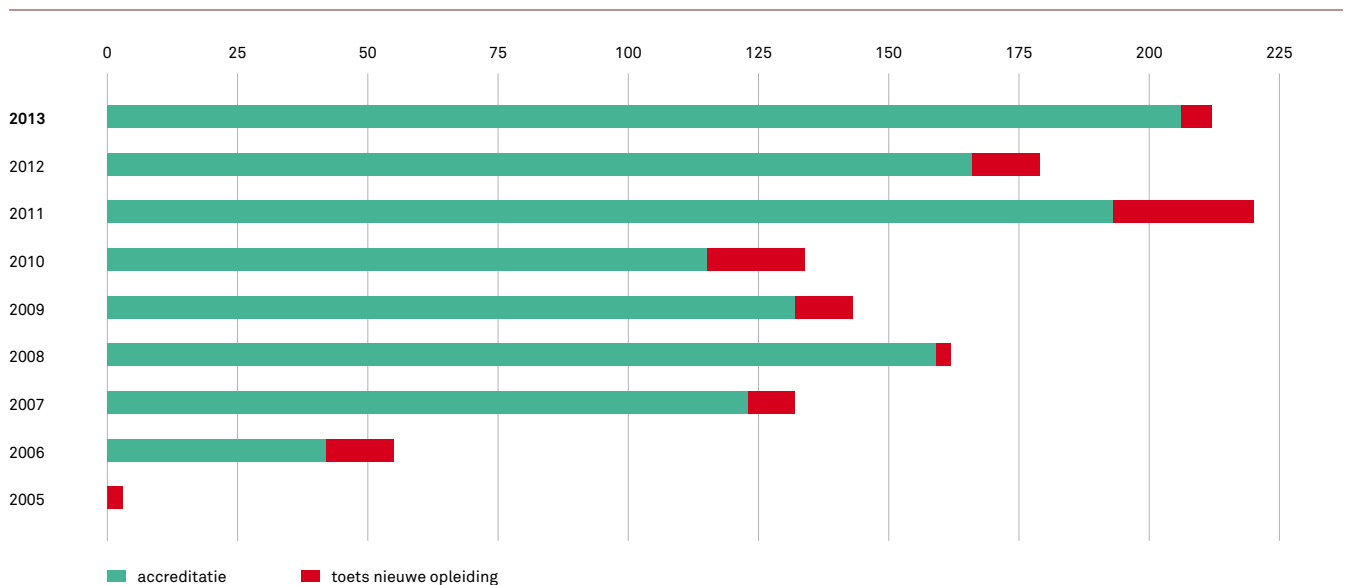
In Vlaanderen betekent de totstandkoming van het nieuwe accreditatiestelsel dat het jaar 2013 het slotjaar vormde van de eerste accreditatieronde. Alle hogeronderwijsopleidingen doorliepen een volledig accreditatieproces. Het overgrote deel leidde tot een positief accreditatiebesluit.

Totaal aantal afgehandelde aanvragen Vlaanderen

Afgehandeld per 31 december

	Totaal	accreditatie	toets nwe opl.
2013	212	206	6
2012	179	166	13
2011	220	193	27
2010	134	115	19
2009	143	132	11
2008	162	159	3
2007	132	123	9
2006	55	42	13
2005	3	-	3

Afgehandelde aanvragen Vlaanderen

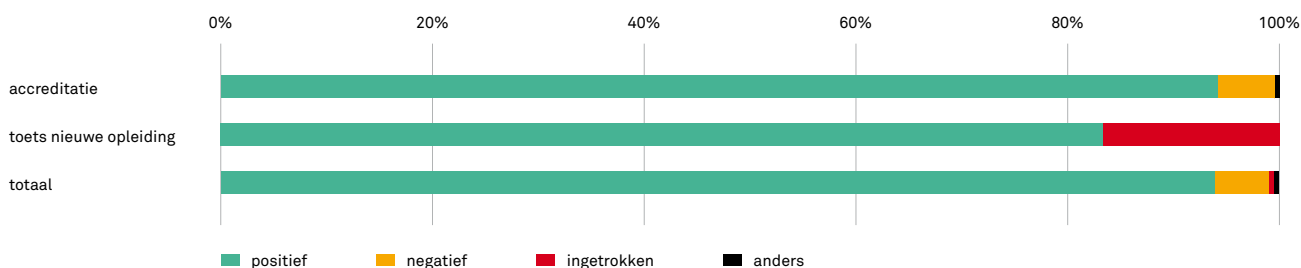

Totaal aantal afgehandelde aanvragen

Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	negatief*	ingetrokken	anders
accreditatie	206	194	11	-	1
toets nwe opl.	6	5	-	1	-
Totaal	212	199	11	1	1

Afgehandelde aanvragen Vlaanderen

*De betrokken opleidingen hebben inmiddels van de Vlaamse regering een tijdelijke erkenning gekregen.

Bij een op de zeven bestaande Vlaamse opleidingen vormde het moment van accreditatie in 2013 voor de NVAO aanleiding tot het stellen van nadere vragen of het voeren van een gesprek over de benodigde verbeteringen (15 procent van in totaal 206 opleidingen). Tien procent van de opleidingen kon goedgekeurd (20 opleidingen), de resterende vijf procent voldeed uiteindelijk niet aan de basiskwaliteit (11 opleidingen). Deze opleidingen werden afgebouwd, bij andere opleidingen ingevoegd of kregen een tijdelijke erkenning om de gewenste verbeteringen door te voeren (herstelperiode).

Het merendeel van deze opleidingen betrof academiserende opleidingen in de hogescholen, waarbij de inbedding van het onderwijs in het onderzoek op het ogenblik van de visitatie nog niet ver genoeg was gevorderd om tot een positief besluit te komen. Andere aandachtspunten waren vorig jaar de professionele opleidingen in het bedrijfsmanagement en de bachelor na bacheloropleidingen in de zorg.

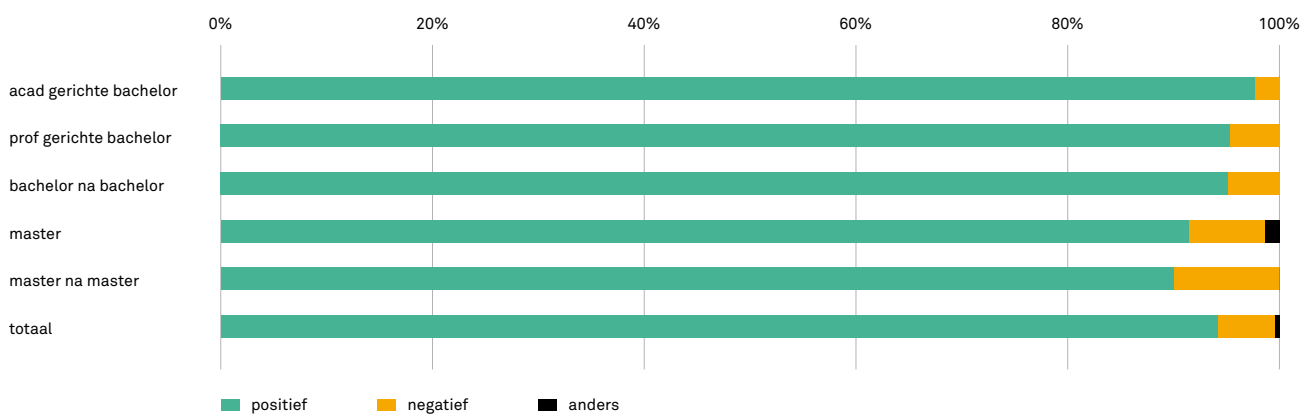
Totaal aantal afgehandelde aanvragen accreditatie

Afgehandeld per 31 december 2013

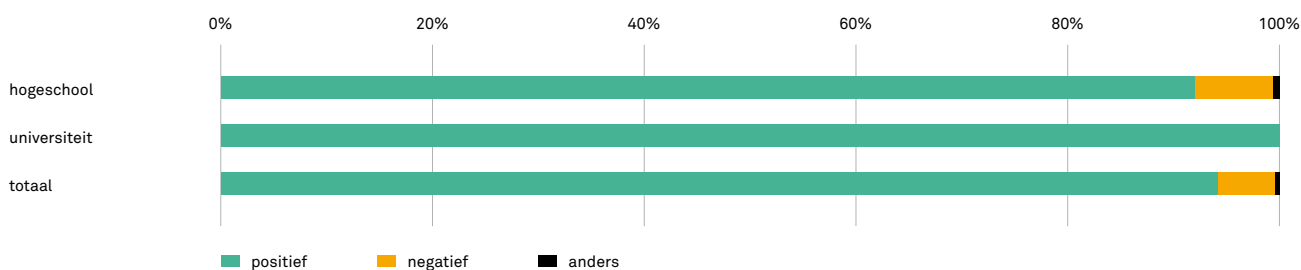
	Totaal	positief	negatief*	ingetrokken	anders
acad gerichte bachelor	42	41	1	-	-
prof gerichte bachelor	43	41	2	-	-
bachelor na bachelor	41	39	2	-	-
master	70	64	5	-	1
master na master	10	9	1	-	-
Totaal	206	194	11	-	1
hogeschool	150	138	11	-	1
universiteit	56	56	-	-	-
Totaal	206	194	11	-	1

*De betrokken opleidingen hebben inmiddels van de Vlaamse regering een tijdelijke erkenning gekregen.

Afgehandelde aanvragen accreditatie Vlaanderen

Afgehandelde aanvragen accreditatie Vlaanderen

Het aantal beoordelingsaanvragen voor nieuwe Vlaamse opleidingen was in 2013 beperkt: in totaal beoordeelde de NVAO vijf nieuwe opleidingen als positief. Eén aanvraag werd voor afronding van het proces ingetrokken.

Totaal aantal afgehandelde aanvragen toets nieuwe opleiding

Afgehandeld per 31 december 2013

	Totaal	positief	negatief	ingetrokken	anders
acad gerichte bachelor	4	3	-	1	-
prof gerichte bachelor	-	-	-	-	-
bachelor na bachelor	2	2	-	-	-
master	-	-	-	-	-
master na master	-	-	-	-	-
Totaal	6	5	-	1	-
hogeschool	2	2	-	-	-
universiteit	3	3	-	-	-
geregistreerde inst	1	-	-	1	-
Totaal	6	5	-	1	-

2.1.2 / Bijzondere (kwaliteits)kenmerken

De NVAO kende in 2013 een bijzonder kenmerk toe aan 22 Nederlandse en zeven Vlaamse opleidingen. Een bijzonder kenmerk - in Vlaanderen: bijzonder kwaliteitskenmerk - biedt instellingen en opleidingen de mogelijkheid zich te profileren op aspecten die te maken hebben met het profiel, met specifieke doelstellingen of met een residentieel karakter. Voor sommige bijzondere kenmerken worden de kaders en procedures door de NVAO vastgesteld. Daarnaast kunnen instellingen en opleidingen zelf kenmerken aanreiken die zij willen laten beoordelen.

Ondernemen (Nederland en Vlaanderen)

De NVAO ontwikkelde op verzoek van het Vlaams ministerie van Onderwijs en Vorming en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap het bijzondere (kwaliteits)kenmerk "ondernemen". De NVAO heeft in februari 2013 dit kenmerk toegekend aan twee opleidingen van de Vrije Universiteit Amsterdam, na afronding van een pilottraject waarin 11 aanvragen zijn beoordeeld van zeven Nederlandse en drie Vlaamse instellingen. Na advisering aan de Nederlandse en Vlaamse ministers van Onderwijs kon de NVAO het afgelopen jaar tevens het definitieve beoordelingskader voor dit kenmerk vaststellen.

Duurzaamheid (Nederland en Vlaanderen)

De NVAO heeft in 2013 het kenmerk duurzaamheid toegekend aan twee Nederlandse opleidingen en aan drie Vlaamse opleidingen. In september 2013 is het niveau van het keurmerk Duurzaam Hoger Onderwijs in Nederland verhoogd van twee naar drie sterren met een overgangstermijn van drie jaar.

Internationalisering (Nederland en Vlaanderen)

In 2013 is het bijzonder kenmerk internationalisering acht keer uitgereikt, waarvan eenmaal op instellingsniveau en eenmaal aan een Vlaamse opleiding. Een positieve beoordeling op Europees niveau leidt vanaf 2015 tot een Europees Certificaat Internationalisering, wanneer het door de NVAO gecoördineerde pilotproject CeQulnt (Certificate for Quality of Internationalisation) in 12 landen is afgerond.

Kleinschalig en intensief onderwijs (Nederland)

Nederlandse instellingen kunnen onder bepaalde voorwaarden studenten selecteren voor opleidingen met kleinschalig en intensief onderwijs en in combinatie daarmee een hoger collegegeld vragen. In 2013 heeft de NVAO de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap positief geadviseerd over negen aanvragen.

2.2 / Bevorderen kwaliteitscultuur

Het accreditatieproces is niet los te zien van innovatie in het hoger onderwijs. Accreditatieprocessen moeten deze bevorderen en kunnen accommoderen. De NVAO richt zich daarbij op innovatie van deze processen.

Binnenkort vindt een nieuwe accreditatieronde plaats van de lerarenopleidingen. Na afloop daarvan zal de NVAO in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op basis van de visitatierapporten systeembrede analyses uitvoeren van drie varianten lerarenopleidingen (ulo's, pabo's en tweedegraads lerarenopleidingen). Om sterke en inhoudsvolle systeembrede analyses uit te voeren, heeft de NVAO in 2013 samen met de sector thema's geformuleerd in de vorm van focuspunten die in de analyse kunnen worden benut.

De NVAO ontwikkelde een tracé waarbij zij als facilitator een platform biedt om via *cocreatie* projecten te realiseren die de kwaliteitscultuur stimuleren. In december 2013 organiseerde de NVAO samen met het Nederlandse Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen (LOCO) voor de communicatieopleidingen het seminar "Cocreatie samen werken aan kwaliteitscultuur". De NVAO onderzocht tevens het verbeterperspectief van de communicatieopleidingen op basis van

een analyse van de visitatierapporten. In 2014 verschijnen de uitkomsten van het seminar en de aanbevelingen in een publicatie.

2.3 / Internationaal perspectief

De NVAO vervult haar taken in internationaal perspectief en in de context van het Europese Bolognaproces. De NVAO is als binationale organisatie uniek in het Europese hogeronderwijsbestel en door internationale samenwerking beoogt de NVAO de best mogelijke vormen van externe kwaliteitsbeoordeling te vinden. De samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen biedt bijzondere mogelijkheden om in vele opzichten actief en permanent van elkaars ervaringen te leren en te profiteren.

De NVAO maakt deel uit van drie internationale netwerken van kwaliteitszorgorganisaties in het hoger onderwijs: het European Consortium for Accreditation in higher education (ECA), het International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) en de European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). Het lidmaatschap van deze netwerken draagt bij aan het opbouwen van relaties met experts die aan verschillende beoordelingen kunnen deelnemen.

De NVAO heeft tevens zitting in de commissie kwaliteitsborging van het Nationaal Coördinatiepunt NLQF van het Nederlandse ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en neemt deel aan de Structural Reforms Working Group, die aan de door de Europese ministers ingestelde Bologna Follow Up Group rapporteert over maatregelen op het gebied van onder meer kwaliteitszorg, erkenning en kwalificatieraamwerken.

De Europese Standards en Guidelines (ESG) worden herzien onder meer om meer helderheid te verschaffen over de toepassing en het nut van de ESG. De NVAO heeft in december 2013 uitgebreid gereageerd op de eerste conceptversie. In het algemeen beschouwt NVAO het concept als een belangrijke verbetering en ondersteunt zij de wijze waarop onderzoek in de ESG is opgenomen. Echter, de NVAO beschouwt de herziening nog niet als voltooid. Zonder een directe link naar de Bologna instrumenten, met inbegrip van de leerresultaten, richten de ESG zich nog steeds voornamelijk op de procedurele aspecten van kwaliteitsborging. Dit betekent dat de conceptversie een consolidering blijkt van de huidige praktijken. Zonder koppeling naar de Bologna-instrumenten lijkt de herziene versie van de ESG niet te kunnen voldoen aan de nieuwe uitdagingen waar het hoger onderwijs in Europa en de kwaliteitsborging daarvan voor staan.

In 2013 is het door de NVAO gecoördineerde en door de EU gefinancierde ECA-project *Quality Assurance and Recognition of degrees awarded* (JOQAR) succesvol afgesloten. Hierdoor worden de accreditatie en erkenning van diploma's van *joint programmes* vergemakkelijkt. Vier Erasmus Mundus Master opleidingen zijn geaccrediteerd volgens een Europees accreditatiekader. Op basis van één visitatie zijn daarmee in verschillende landen accreditatiebesluiten genomen. Ook is de wederzijdse erkenning van joint programmes (MULTRA) uitgebreid met acht andere accreditatieorganisaties. Er zijn nu 11 landen bij deze wederzijdse erkenning betrokken. Samen met erkenningsautoriteiten zijn richtlijnen en goede praktijken voor het toekennen van *joint degrees* opgesteld.

Voor het project *Armenia Quality Assurance Technical Assistance* (ARQATA) zijn in 2013 in samenwerking met (inter) nationale deskundigen onder leiding van NVAO-voorzitters diverse pilots in twee Armeens instellingen georganiseerd, met twee instellingsaudits en drie opleidingsbeoordelingen. Tijdens het ARQATA-project biedt de NVAO technische assistentie aan Armenië om de interne en externe kwaliteitszorg van de instellingen en de kwaliteitszorgorganisatie National Center for Professional Education Quality Assurance (ANQA) verder te professionaliseren. In september 2013 vond voor een internationale commissie een *proof external review* plaats van ANQA. Commissievoorzitter Helmut Konrad (Graz) presenteerde de uitkomsten eind 2013 op het National Stakeholders' congres in Yerevan. Het project wordt gefinancierd door de Wereldbank en loopt tot mei 2014. Daarvoor maakt de NVAO haar eindrapport op.

Overige activiteiten

- > Als commissielid was de NVAO betrokken bij de externe ENQA-review van AQ Austria (Oostenrijk).
- > In november 2013 verzorgden NVAO-bestuursleden en -medewerkers voor Nederland-Vlaanderen presentaties tijdens het 8ste European Quality Assurance Forum (EQAF) "Working together to take quality forward" op de University of Gothenburg in Zweden.
- > In november 2013 tekende de NVAO een Memorandum of Understanding met de Chinese Education Association for International Education (CEAIE). Bekeken wordt of enkele pilotaccreditaties van gemeenschappelijke programma's van Chinese en Nederlands-Vlaamse instellingen door de NVAO en de CEAIE kunnen worden uitgevoerd.

- > De NVAO organiseerde in 2013 met ECA bijeenkomsten over Mutual recognition and the Bucharest Communiqué; The internationalised curriculum en MOOCs and External Quality Assurance. Met Nuffic en Flamenco participeert de NVAO in een stuurgroep die in 2013 twee workshops Good Practices in Internationalisering organiseerde in Den Haag en in Mechelen.

2.4 / Extra activiteiten

Naast haar reguliere beoordelingstaken voerde de NVAO in 2013 extra taken uit op verzoek van de Nederlandse of Vlaamse minister van Onderwijs.

In het kader van het Nederlandse project Opleiden in de School heeft de NVAO het afgelopen jaar in overleg met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de kaders ontwikkeld voor de komende beoordelingsronde van de (academische) opleidingsscholen. Voor deze scholen organiseerde de NVAO in samenwerking met het ministerie in september 2013 een seminar waarin informatie werd verstrekt over de nieuwe kaders en de tegemoetkomingsregeling van het departement.

De Nederlandse educatieve minoren worden opnieuw geaccrediteerd. Ter voorbereiding op deze ronde heeft de NVAO in 2013 een nieuwe toetsingskader ontwikkeld voor educatieve minoren bij wo-bacheloropleidingen. Universiteiten kunnen in deze beoordelingsronde bepalen of zij de educatieve minor willen laten beoordelen bij de vakbachelor of bij de universitaire lerarenopleidingen (ulo's). Daarna worden de educatieve minoren gelijktijdig met de vakbachelors beoordeeld.

Hoofdstuk 3

Samenwerking met stake- holders

De NVAO werkt in Vlaanderen en in Nederland in een omgeving met vele stakeholders. Naast hogeronderwijsinstellingen en opleidingen, koepel- en studentenorganisaties, evaluatieorganen, secretarissen en voorzitters van panels, rekent zij daartoe ook organisaties van werkgevers en werknemers, publieke organisaties en organisaties op andere deeltherreinen van het onderwijs. De NVAO streeft naar goede relaties en open communicatie in het maatschappelijke verkeer.

In de Adviesraad van de NVAO hebben zitting vertegenwoordigers van de Nederlandse en Vlaamse koepelorganisaties in het hoger onderwijs en de werkgevers-, werknemers- en studentenorganisaties. De raad adviseert de NVAO periodiek over haar beleid en haar werkzaamheden.

Op bestuurlijk niveau overlegt de NVAO periodiek met de Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Tweemaal per jaar participeert de NVAO in het overleg tussen beide ministers (Comité van Ministers). Daarnaast overlegt de NVAO regelmatig met de Nederlandse en Vlaamse departementen van Onderwijs.

De NVAO participeert in de klankbordgroep van het Departement van Onderwijs en Vorming, de VLUHR en de studentenorganisatie VVS en is waarnemer in de Stuurgroep learning outcomes van de VLUHR. Met de Nederlandse evaluatiebureaus en het Vlaamse evaluatieorgaan VLUHR-KZ bespreekt de NVAO periodiek de uitvoering van de visitatietrajecten.

De NVAO houdt op verschillend niveau contact met de koepelorganisaties Vereniging van Universiteiten (VSNU), de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA), de Vereniging Hogescholen, de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding (NRTO), de Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs (Nuffic), NARIC Vlaanderen en de studentenorganisaties het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) en de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS). Voor student-panelleden organiseert de NVAO jaarlijks trainingen en “terugkomdagen”.

De NVAO voert overleg met het Vlaamse Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) over de kwalificatiestructuur. De NVAO valideert de domeinspecifieke leerresultaten die door AKOV in de kwalificatiedatabank worden beheerd.

De NVAO overlegt regelmatig met de Nederlandse Inspectie van het Onderwijs. De inspectie en de NVAO werken complementair. De inspectie houdt toezicht op het hoger onderwijs vanuit het perspectief van wet- en regelgeving en financiën. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van het hoger onderwijs. Naar aanleiding van de nieuwe Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs hebben de NVAO en de inspectie eind 2013 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt. Onderzoek naar de kwaliteit van het hoger onderwijs blijft daarin een exclusieve bevoegdheid van de NVAO.

Hoofdstuk 4

Organisatie

NVAO

In juli 2013 heeft de Vlaamse Regering, na adviezen van de SERV, de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) en de Raad van State haar definitieve goedkeuring gegeven aan het ontwerpdecreet met het Protocol tot wijziging van het verdrag tussen Vlaanderen en Nederland over de accreditatie van de opleidingen binnen het Vlaamse en Nederlandse hoger onderwijs.

Het nieuwe Verdrag is in december 2012/januari 2013 getekend door het Comité van Ministers. Het Verdrag geldt nu ook voor Bonaire, Sint Eustasius en Saba en de opdracht van de NVAO is uitgebreid met de instellingsreview (Vlaanderen) en de instellingstoets kwaliteitszorg (Nederland). Tevens zijn de bepalingen over de erkenning van diploma's aangepast.

In 2013 werden nieuwe leden in het bestuur van de NVAO benoemd en traden een nieuwe Nederlandse voorzitter en een nieuwe Vlaamse vicevoorzitter aan. Op bestuurlijk niveau vonden het afgelopen jaar op structurele basis strategische bijeenkomsten plaats. Hierbij is het strategisch beleid bepaald en vastgesteld voor de periode 2013-2016 en is tevens gesproken over de rolverdeling tussen het Algemeen en het Dagelijks Bestuur.

De inhoudelijke vernieuwingen leidden tot organisatorische wijzigingen. De vorming van een managementteam moet bijdragen aan een verdere versterking van de bedrijfsvoering en het HRM-beleid, de beleidsvoorbereiding, de planning van de werkzaamheden en de ondersteuning van de medewerkers. Via 'projectmatig werken' innoveert de NVAO de arbeidsorganisatie. Werken in projectteams zorgt voor meer consistentie in en efficiëntie van de werkzaamheden en taakdifferentiatie draagt bij aan de cultuur binnen de organisatie. Daarnaast is een nieuw communicatieplan ontwikkeld en wordt geïnvesteerd in de IT-structuur.

In financieel opzicht wordt zoveel mogelijk ruimte gezocht binnen de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie. Nieuwe taken en (internationale) projecten moeten aansluiten op het strategisch beleid van de NVAO en bijdragen aan het bevorderen van de kwaliteitscultuur binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs.

4.1 / Bestuur en Adviesraad NVAO

Het Comité van Ministers heeft in 2013 mevrouw lic. M. De Schamphelaere, mevrouw dr. B.E. van Vucht Tijssen en de heren em.prof. R. Doom en lic. B. Maes benoemd tot lid van het algemeen bestuur van de NVAO. Mevrouw lic. C. Tillekaerts werd herbenoemd tot lid van het algemeen bestuur en de heer lic. L. Bollaert tot lid van het dagelijks bestuur van de NVAO. Daarnaast benoemde het Comité van Ministers mevrouw lic. A.M.J. Demeulemeester tot vicevoorzitter en dr. A.H. Flierman tot voorzitter van de NVAO. De heer Flierman trad aan op 1 mei 2013.

Bestuur en Adviesraad NVAO

Het Algemeen Bestuur van de NVAO bestaat uit maximaal vijftien leden. De voorzitter en maximaal vier andere leden van het Algemeen Bestuur vormen het Dagelijks Bestuur. De bestuursleden worden benoemd door het Comité van Ministers (de Nederlandse en Vlaamse ministers bevoegd voor hoger onderwijs). Zij zijn deskundig op het gebied van het hoger onderwijs, de beroepspraktijk van het hoger onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek of op het gebied van kwaliteitszorg. Het Algemeen bestuur van de NVAO benoemt een Adviesraad die (on)gevraagd advies uitbrengt over het algemeen beleid.

Samenstelling Algemeen Bestuur NVAO

(alfabetisch, 31 december 2013)

Anne Flierman (voorzitter)
mevrouw Ann Demeulemeester (vicevoorzitter)
Lucien Bollaert
Bruno Bruins
mevrouw Mia De Schamphelaere
Ruddy Doom
Koen Geven
Bart Maes
Paul van Roon
mevrouw Claire Tillekaerts
Jasper Tuysel
mevrouw Lieteke van Vucht Tijssen
Paul Zevenbergen

Samenstelling Dagelijks Bestuur NVAO

(alfabetisch, 31 december 2013)

Anne Flierman (voorzitter)
mevrouw Ann Demeulemeester (vicevoorzitter)
Lucien Bollaert
Paul Zevenbergen

Samenstelling Adviesraad NVAO

(alfabetisch, 31 december 2013)

Pim Breebaart (Vereniging Hogescholen)

Dirk Broos (VLHORA)

Tom Demeyer (SERV)

Ton van Haaften (VSNU)

Harry Martens (VLIR)

mevrouw Truus Omta (NRTO)

Eduard Schmidt (LSVb)

mevrouw Tessa Timmermans (ISO)

Rudy Van Renterghem (SERV)

Christophe Vanhoutte (VVS)

(Plaatsvervangende leden)

Hugo Deckers (SERV)

Paul Geerlings (VLIR)

mevrouw Nele Muys (SERV)

Luc Van de Velde (VLHORA)

mevrouw Edith Willekens (VVS)

4.2 / Interne kwaliteitszorg

Het interne kwaliteitszorgsysteem van de NVAO is gebaseerd op een eigen uitwerking van het EFQM-model (*European Foundation for Quality Management*) en doorloopt een cyclus van twee jaar. Eind 2012 is een kwaliteitsverslag opgesteld met de behaalde resultaten en de verbetervoorstellen voor de volgende cyclus. Het verschijnen van de NVAO strategienota 2013-2016 en de nieuwe samenstelling van het NVAO bestuur zorgden het afgelopen jaar voor een heroriëntatie met als gevolg dat de cyclus interne kwaliteitszorg met één jaar werd verschoven.

In het 'tussenjaar' 2013 is echter onverminderd gewerkt aan de kwaliteit van de beoordelingsprocessen van de NVAO. Aandachtspunten waren onder meer de doorlooptijd en de consistentie. De kwaliteit van de beoordelingsrapporten werd onder de loep genomen in relatie tot de certificering van de secretarissen. Ook ging aandacht uit naar de Nederlandse instellingstoets kwaliteitszorg. De ervaringen zullen onder meer worden benut voor de instellingsreview in Vlaanderen die in 2015 van start gaat. Daarnaast is het afgelopen jaar een basis gelegd voor een aangepast kwaliteitszorgsysteem dat aansluit op de strategienota 2013-2016.

4.3 / Organisatie

4.3.1 / Communicatie

In het verslagjaar is een nieuw communicatieplan ontwikkeld dat zich richt op het verschaffen van helderheid over het belang van externe beoordeling en accreditatie van opleidingen en het aangaan van het debat over kwaliteit en kwaliteitsverbetering. De zichtbaarheid van de NVAO in het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs werd in 2013 versterkt dankzij de evaluaties van het Nederlandse accreditatiestelsel, de informatiebijeenkomsten over de Vlaamse instellingsreview en door eigen mediaberichten. De nieuwe voorzitter en vicevoorzitter maakten in het verslagjaar kennis met diverse stakeholders in Nederland en Vlaanderen.

Vanuit de NVAO stond het afgelopen jaar berichtgeving centraal over de afgeronde besluitvorming, de evaluaties van het Nederlandse accreditatiestelsel, de ontwikkelingen rond de Nederlandse Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs, de voorlichting over de Vlaamse instellingsreview en de voortgang van diverse (internationale) projecten.

In februari 2013 vond voor bijna driehonderd deelnemers het Voorjaarscongres plaats, het tweeverjarig congres van de NVAO, dit maal onder leiding van Anouschka Laheij in het WTC Rotterdam. Thema van de dag was "Kwaliteit als cultuur". Over het congres werd een magazine gepubliceerd. Ook de tien overige bijeenkomsten in 2013 werden goed bezocht door Nederlandse en Vlaamse vertegenwoordigers van hogeronderwijsinstellingen en koepelorganisaties. Bestuursleden en (internationale) beleidsmedewerkers waren het afgelopen jaar actief aanwezig op diverse nationale en internationale fora.

4.3.2 / Automatisering

De NVAO heeft in 2013 het nieuwe interne IT-systeem met een interne databank uitgebreid en verbeteringen aangebracht bij de gegevensbeheer van panelleden en relaties. Naast het normale systeem, werkplek- en applicatiebeheer is de NVAO in het verslagjaar gestart met de voorbereidingen voor het opzetten van een nieuwe internetportal, inclusief het verbeteren van de databank over de verschillende instellingen en opleidingen. Uit de evaluaties van het Nederlandse accreditatiestelsel bleek onder meer dat de toegankelijkheid van de besluiten en de visitatierapporten op de website van de NVAO moet worden vergroot.

4.3.3 / Personeel

In 2013 is gestart met de implementatie van de nieuwe organisatiestructuur. De organisatie wordt heringericht, de HRM-functie wordt uitgebouwd en er wordt een managementteam

gevormd, dat onder verantwoordelijkheid van de directeur gezamenlijk het operationeel management vormgeeft. Hierover zijn gesprekken gevoerd met de medewerkers en de personeelsvertegenwoordiging.

In 2013 vonden diverse reflectiedagen plaats met de medewerkers. Naar aanleiding hiervan zijn projectgroepen ingericht rond de thema's HRM, projectmatig werken, communicatie en internationalisering. Daarnaast is gewerkt aan de voortgangsrapportage van de Risico Inventarisatie en Evaluatie in het kader van de Arbowet. Eind 2013 heeft de NVAO een integriteitscode vastgesteld.

In het verslagjaar waren 51 mensen werkzaam bij de NVAO (2012: 53). In 2013 zijn twee Vlaamse beleidsmedewerkers aangesteld. Tevens is een vacature vervuld voor het bestuurssecretariaat. Het afgelopen jaar is gebruik gemaakt van twee externe adviseurs op het gebied van automatisering en organisatie/communicatie en een kleine groep vaste inhuur-/oproepkrachten voor bedrijfsvoering, catering/logistiek en IT.

	2013	2012
Bestuur en directie	5	5
Staf	3	3
Beleidsmedewerkers	24	24
Internationalisering	4	4
Ondersteuning	13	14
Bedrijfsvoering	2	3
Totaal aantal mensen	51	53

Tabel NVAO fte's per functie, per 31 december (exclusief bestuur en inhuur)

Functie	fte in dienst		Totaal	fte detachering		Totaal
	2013	2013		2012	2012	
Directie	-	1	1	-	1	1
Bedrijfsvoering	2	-	2	2,7	-	2,7
Communicatie	2	-	2	2	-	2
Jurist	0,8	-	0,8	0,8	-	0,8
Beleids-medewerkers	22,6	1	23,6	20,5	3	23,5
Beleids-medewerkers Internationaal	4	-	4	4	-	4
Ondersteuning	8,9	-	8,9	10	-	10
ICT	2	-	2	2	-	2
Catering en logistiek	2	-	2	2	-	2
Totaal	44,3	2	46,3	44	4	48

Tabel CDHO fte's per functie, per 31 december

Functie	fte in dienst		Totaal	fte detachering		Totaal
	2013	2013		2012	2012	
CDHO	3,75	-	3,75	3,75	-	3,75
Totaal	3,75	-	3,75	3,75	-	3,75

4.3.4 / Financiën

De NVAO heeft over het jaar 2013 een negatief resultaat behaald van € 100.000 (2012: winst € 178.000). Het negatief resultaat wordt voor € 123.000 aan Nederland toegerekend en voor € 23.000 positief aan Vlaanderen. Het is in belangrijke mate te verklaren door de inkomsten uit toetsing en accreditatie die € 795.000 lager zijn dan begroot en deze lagere inkomsten niet geheel worden gecompenseerd door overeenkomstig lagere kosten. De Nederlandse instellingstoetsen zijn later gestart dan gepland. Ook zijn minder Nederlandse en Vlaamse aanvragen voor accreditatie en de toets nieuwe opleiding ingediend dan gepland. Dit kon deels worden opgevangen door het groot aantal projecten dat in 2013 werd gerealiseerd, waarbij beroep kon worden gedaan op inzet van eigen medewerkers. Daardoor is de voor deze projecten voorziene bestemde reserve maar beperkt aangewend.

Daarnaast werd er voor 2013 vanuit Vlaanderen een budget toegekend van € 193.000 voor hbo5, maar zijn de ermee gepaard gaande activiteiten deels doorgeschoven naar 2014. Om deze activiteiten in 2014 uit te voeren wordt een bestemde reserve aangelegd.

Na verwerking van het resultaat komt het vermogen van de NVAO uit op € 1.594.000 (2012: € 1.694.000). De solvabiliteit komt daarmee op 38,2% (2012: 40,8%).

Voor het jaar 2014 worden er mutaties verwacht ten aanzien van het aantal aanvragen en de overeenkomstige inkomsten en uitgaven, de investeringen, de financiering en de personeelsbezetting. De ontwikkeling van de omzet en de rendabiliteit zullen vooral afhankelijk zijn van het feitelijk aantal uitgevoerde toetsingen en accreditaties. Voor 2014 wordt in een aangepaste begroting een negatief resultaat verwacht. Langs Nederlandse zijde worden de instellingstoetsen afgerond en is er sprake van minder toetsen nieuwe opleiding dan initieel begroot. Langs Vlaamse zijde zal in 2014 het nieuwe stelsel voorbereid worden en ook hbo5 wordt verder in de stijgers gezet. Ook zullen de eerste aanvragen voor wijziging van de studieomvang behandeld worden. De middelen zijn voor deze activiteiten in de begroting 2014 opgenomen. Daarnaast zijn er ontwikkelingen gepland in de organisatie, mede in het licht van de taakstelling die in Nederland in de periode 2016-2018 is voorzien.

Een samenvatting van de begroting 2014 is onder de overige gegevens in dit rapport opgenomen.

Marktrisico of prijsrisico

De NVAO heeft geen financiële instrumenten waarover een bijzonder marktrisico of prijsrisico wordt gelopen.

Kredietrisico

De afnemers van de NVAO zijn voornamelijk onderwijsinstellingen in het hoger en wetenschappelijk onderwijs. De NVAO schat de kans laag in dat haar afnemers niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Om die reden heeft de NVAO geen maatregelen genomen om dit risico te verlagen.

Liquiditeitsrisico

Onder normale omstandigheden verwacht de NVAO in 2014 geen bijzonderheden rond de liquiditeitspositie. Voor alle wettelijk taken geldt dat de instellingen de tarieven betalen voorafgaand of in de aanvangsfase van een beoordeling.

Kasstroomrisico

De NVAO beschikt niet over financiële instrumenten waarover onzekerheid bestaat over toekomstige kasstromen.

Begroting 2014

In onderstaand tabel is de gewijzigde begroting 2014, alsook de initiële begroting 2014 opgenomen. De realisatie 2013 is hierbij toegevoegd.

Gewijzigde en initiële begroting 2014

	Gewijzigde begroting 2014	Nederland	Vlaanderen	Initiële begroting 2014	Begroot 2013	Realisatie 2013	Realisatie 2012	Vershil 2013-2014
	* k€	* k€	* k€	* k€	* k€	* k€	* k€	* k€
Bedrijfsopbrengsten								
Netto subsidies/dotaties	5.593	3.213	2.380	5.600	5.706	5.916	6.001	(113)
Inkomsten uit toetsing en accreditatie	2.060	1.928	132	1.747	2.621	1.826	1.181	(561)
Inkomsten uit extra wettelijke taken	193	-	193	193	245	297	785	(52)
Inkomsten projecten	-	-	-	-	-	222	426	-
Inkomsten hosting	130	124	6	129	142	166	156	(12)
Overige inkomsten	21	17	4	125	120	114	112	(99)
	7.998	5.283	2.715	7.794	8.834	8.541	8.661	(836)
Bedrijfslasten								
Lonen en salarissen	3.424	2.283	1.141	3.471	3.592	3.483	3.448	(168)
Sociale lasten	885	589	296	716	695	893	738	190
Afschrijvingskosten	232	139	93	202	272	191	196	(40)
Algemene werkingskosten	2.244	1.195	1.049	2.120	2.202	2.579	2.324	42
Inzet deskundigen	1.230	1.137	93	916	1.741	1.199	1.016	(511)
Externe kosten aanvullende taken	122	-	122	122	122	134	382	0
Externe kosten projecten	-	-	-	-	-	189	417	-
Onvoorzien	20	13	7	117	132	-	-	(112)
	8.158	5.357	2.801	7.664	8.756	8.668	8.521	(599)
Bedrijfsresultaat	(160)	(74)	(86)	130	78	(127)	140	(238)
Rentebaten en -lasten	25	15	10	30	30	27	38	(5)
Resultaat	(135)	(59)	(76)	160	108	(100)	178	(243)

Hoofdstuk 5

Samen- gevatte jaarrekening

De in dit hoofdstuk opgenomen balans en staat van baten en lasten, en de toelichting daarop zijn ontleend aan de jaarrekening 2013. De jaarrekening 2013 kan worden opgevraagd bij de NVAO.

5.1 / Balans per 31 december 2013 (na resultaatbestemming)

	31-12-2013 * € 1.000	31-12-2012 * € 1.000
ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	250	261
	250	261
Materiële vaste activa		
Andere vaste bedrijfsmiddelen	239	351
	239	351
Vlottende activa		
Vorderingen	565	470
Liquide middelen	3.122	3.065
	3.687	3.535
Totaal activa	4.176	4.147
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Onbestemde reserve	76	247
Bestemde reserve	1.268	1.186
Wettelijke reserve	250	261
	1.594	1.694
Voorzieningen		
Overige	188	115
	188	115
Kortlopende schulden		
Crediteuren	341	338
Belastingen en premies sociale verzekeringen	236	220
Overige schulden	233	304
Overlopende passiva	1.584	1.476
	2.394	2.338
Totaal passiva	4.176	4.147

5.2 / Staat van baten en lasten over 2013

	Realisatie 2013	Nederland 2013	Vlaanderen 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Bedrijfsopbrengsten					
Subsidies	5.916	3.363	2.553	5.706	6.001
Inkomsten uit toetsing en accreditatie	1.826	1.672	154	2.621	1.181
Overige opbrengsten	799	684	115	507	1.479
Som bedrijfsopbrengsten	8.541	5.719	2.822	8.834	8.661
Bedrijfskosten					
Lonen en salarissen	3.483	2.319	1.164	3.592	3.448
Sociale lasten	893	636	257	695	738
Afschrijvingskosten	191	115	76	272	196
Overige bedrijfskosten	4.101	2.788	1.313	4.197	4.139
Som der bedrijfslasten	8.668	5.858	2.810	8.756	8.521
Bedrijfsresultaat	-127	-139	12	78	140
Financiële baten en lasten	27	16	11	30	38
Resultaat	-100	-123	23	108	178

5.3 / Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De NVAO is een internationaal verdragsrechtelijke instantie met rechtspersoonlijkheid naar publiek Nederlands recht, overeenkomstig het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Vlaamse Gemeenschap van België inzake de accreditatie van opleidingen binnen het Nederlandse en Vlaamse hoger onderwijs van 3 september 2003. De NVAO is opgericht per 1 februari 2005 en is gevestigd te Den Haag.

Via een wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (versterking besturing) is de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, onverminderd het Accreditatieverdrag en het daarop gebaseerde Beheersreglement, op de NVAO van toepassing.

Grondslagen voor de waardering van balans en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn overeenkomstig de gecontroleerde jaarrekening. Deze grondslagen zijn gebaseerd op Titel 9 Boek 2 BW.

Algemeen

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de NVAO zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's

met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor rechtmatigheid

De NVAO is op basis van de Kaderwet ZBO verantwoordelijkheid van de rechtmatige besteding van middelen. Voor de NVAO betekent een rechtmatige besteding dat de uitgaven in overeenstemming zijn met de bepalingen opgenomen in het controleprotocol (versie 8)

5.4 / Toelichting op de staat van baten en lasten

Bedrijfsopbrengsten

Subsidies

De specificatie van deze post is als volgt:

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Nederland	3.363	3.309	3.464
Vlaanderen	2.553	2.397	2.537
	5.916	5.706	6.001

De subsidies hebben betrekking op door de Vlaamse en Nederlandse overheid toegewezen wettelijke taken en kennen een structureel karakter.

De inkomsten uit subsidie dalen ten opzichte van het jaar 2012 met € 85.000 (-1,4%). De afname wordt deels veroorzaakt door een geëffectueerde efficiency korting opgelegd vanuit Nederland. Vanuit Vlaanderen is er een extra subsidiebijdrage van € 193.000 voor HBO5 en validering domein specifieke leerresultaten. Deze bijdrage is lager dan begroot.

Inkomsten uit toetsing en accreditatie

De specificatie van deze post is als volgt:

	Realisatie 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Nederland	1.672	2.331	1.058
Vlaanderen	154	290	123
	1.826	2.621	1.181

De inkomsten uit toetsing en accreditatie zijn € 795.000 lager dan begroot. De Nederlandse instellingstoetsen zijn later gestart dan gepland. Ook zijn er minder Nederlandse aanvragen Toets nieuwe opleidingen ingediend en behandeld dan begroot. Hierdoor zijn in 2013 aan €483.000 minder toetsen uitgevoerd dan begroot. Daarnaast zijn in Nederland en Vlaanderen minder accreditatieaanvragen in behandeling genomen dan gepland. Ook is er voor € 130.000 minder Vlaamse aanvragen toets nieuwe opleidingen ingediend en behandeld dan begroot.

Ten opzichte van de realisatie in 2012 stijgen de inkomsten uit toetsing en accreditatie met € 645.000 (+55%). Ten opzichte van 2012 zijn er veel meer aanvragen afgehandeld. De opbrengsten met betrekking tot de dossiers die op balansdatum nog onderhanden waren, zijn verantwoord in het jaar voor zover daar geleverde prestaties tegenover stonden. Voor zover dat niet het geval was zijn de vooruitontvangen bedragen gepresenteerd onder de kortlopende schulden als vooruitontvangen bijdragen instellingen.

Overige opbrengsten

De overige opbrengsten zijn als volgt opgebouwd:

	Realisatie 2013	Nederland 2013	Vlaanderen 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Congressen	19	19	-	-	3
Extra taak: HBO5/Validering	-	-	-	245	0
Extra Taak: Associate Degrees	0	0	-	-	137
Extra taak: Pilot ondernemendheid	0	0	-	-	146
Extra taak: Inholland C2 hervisitatie	46	46	-	-	177
Extra taak; BK intensief & kleinschalig	53	53	-	-	23
Extra taak; Opleiden in de School	40	40	-	-	-
Extra taak; Arbeidsmarktrelevantie	18	18	-	-	-
Extra taak; Project Notenboom	66	66	-	-	-
Extra taak; Planningneutrale conversie	6	6	-	-	-
Extra taak; Project training panels	31	31	-	-	-
Extra taak: Cequlnt	21	13	8	-	5
Extra taak: JOQAR	134	80	54	-	94
Extra taak: E-Train	0	0	0	-	163
Extra taak: HSV review	0	0	0	-	28
Extra taak: Armenië	67	40	27	-	126
Beoordelingen Antillen	0	0	-	-	222
Extra taken: Overige internationaal	-	0	0	-	10
Extra taken: Overig nationaal	18	14	4	-	76
Extra taak: hosting CDHO	112	112	-	112	105
Doorbelaste kosten	168	146	22	150	164
Stand per 31 december	799	684	115	507	1.479

De overige opbrengsten betreffen opbrengsten die samenhangen met toegangsgelden voor georganiseerde congressen en de ontvangen bijdragen van o.a. het Nederlandse Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het Vlaamse ministerie voor extra taken. Deze betreffen in 2013 in Nederland de taken 'Arbeidsmarktrelevantie', 'Opleiden in de School', 'Bijzonder kenmerk 'intensief & kleinschalig onderwijs' en diverse onderzoeken in het Hoger onderwijs. De subsidie voor HBO5 en validering domein specifieke leerresultaten is geïntegreerd in de globale Vlaamse overheids subsidie en niet als een inkomst in het kader van een extra taak gepresenteerd. Het project 'Inholland C2 hervisitatie' betreft visitaties van als zorgelijk bestempelde opleidingen bij Inholland.

Daarnaast voert de NVAO projecten uit gefinancierd door de Europese Unie en de Wereldbank (JOQAR, Cequlnt, en Armenië). De doorbelaste kosten omvatten onder meer een secretariaatsvergoeding voor de inzet bij INQAAHE en ECA en

de detachering van een NVAO medewerker naar een Vlaamse instelling.

Bedrijfskosten

Lonen en salarissen

Dit betreft de lonen en salarissen van bestuursleden en medewerkers. Onder de lonen en salarissen worden begrepen de bruto beloning alsmede de kosten voor pensioenvoorzieningen.

Gemiddeld waren over het boekjaar 51 mensen werkzaam bij de NVAO (2012: 53). Ultimo 2013 zijn de mensen binnen de NVAO organisatie als volgt verdeeld:

	2013	2012
Beleidsmedewerkers	24	24
Internationalisering	4	4
Ondersteuning	13	14
Bedrijfsvoering	2	3
Staf	3	3
Bestuur en directie	5	5
Totaal aantal mensen in FTE	51	53

De afname heeft betrekking op het natuurlijk verloop, hetgeen is opgevangen door de inhuur van tijdelijke krachten.

De specificatie van de lonen en salarissen is als volgt:

	Reali- satie 2013	Neder- land 2013	Vlaan- deren 2013	Begro- ting 2013	Reali- satie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Brutolonen	3.025	2.199	826	3.023	2.925
Vacatiegelden	73	73	-	58	39
Overige personeelskosten	385	47	338	511	484
Totaal lonen en salarissen	3.483	2.319	1.164	3.592	3.448

In de post brutolonen is € 22.000 ontvangen ziekengeld verantwoord.

Onder de overige personeelskosten zijn opgenomen de kosten van detachering van de Vlaamse medewerkers en de Vlaamse bestuursleden.

Lonen en vacatiegelden bestuurders

De lonen en vacatiegelden van de bestuurders worden conform het verdrag, door respectievelijk de Nederlandse en Vlaamse bevoegde ministers, vastgesteld.

De loonkosten van de bestuurders en de vacatiegelden bedroegen in 2013 totaal € 715.000 (€ 288.000 Vlaanderen en € 427.000 Nederland). Onder de loonkosten bestuurders worden begrepen de brutobeloning, kosten van detachering alsmede de kosten voor pensioenvoorzieningen en sociale lasten.

De Vlaamse niet voltijdse leden van het Algemeen bestuur ontvangen geen bezoldiging of vacatiegeld voor hun bestuurs-

activiteiten, enkel een onkostenvergoeding voor reis- en verblijfskosten, conform het Vlaamse ministerieel besluit d.d. 28 juli 2011. De Nederlandse leden van het Algemeen bestuur ontvangen vacatiegelden.

De vaststelling van de beloningsstructuur voor de Nederlandse bestuurders vindt plaats via besluitvorming door de minister van OCW en voor de Vlaamse bestuurders conform het Vlaamse ministerieel besluit d.d. 28 juli 2011.

Sociale lasten

De specificatie van de sociale lasten is als volgt:

	Reali- satie 2013	Neder- land 2013	Vlaan- deren 2013	Begro- ting 2013	Reali- satie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Uitvoeringsinstelling	155	113	42	695	136
Pensioenpremies	495	360	135	-	440
Overige sociale lasten	243	163	80	-	162
Totaal sociale lasten	893	636	257	695	738

Als onderdeel van de sociale lasten zijn onder de post "Uitvoeringsinstelling" opgenomen de kosten voor ondermeer de wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). In de begroting is geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende elementen van de post sociale lasten. Om die reden wijken gerealiseerde bedragen in belangrijke mate af van de begroting. Onder de Overige sociale lasten zijn de kosten ZW verzekeringen opgenomen van € 169.000, alsook de dotatie aan de voorziening voor aanspraken op uitkeringen volgens de werkloosheidswet van € 74.000.

Sociale lasten bestuurders

De sociale lasten zijn inclusief de sociale lasten van de Nederlandse en Vlaamse bestuurders.

Overige bedrijfskosten

De specificatie hiervan is als volgt:

	Realisatie 2013	Nederland 2013	Vlaanderen 2013	Begroting 2013	Realisatie 2012
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Huisvestingskosten	656	449	207	699	690
Personele exploitatiekosten	956	358	598	832	786
Kosten communicatie	197	151	46	135	137
Inhuur deskundigen	1.523	1.370	153	1.863	1.815
Inhuur externen	455	264	191	184	362
Overige kosten	314	196	118	352	348
Onvoorzien	-	-	-	132	1
Totaal overige bedrijfskosten	4.101	2.788	1.313	4.197	4.139

Huisvesting

Dit betreft de kosten verbonden aan het gebruik van de panden Parkstraat. De huisvestingskosten zijn lager dan voorgaand jaar als gevolg van het nieuwe huurcontract inzake pand 28, dat heeft geleid tot een lagere huur.

Personele exploitatiekosten

De personele exploitatiekosten betreffen ondermeer de kosten voor dienstreizen, de onkostenvergoedingen en huisvestingskosten voor Vlaamse medewerkers. De gepresenteerde kosten betreffen enkel de reis- en verblijfkosten voor wettelijke basistaken en algemene bedrijfsvoering.

Kosten communicatie

Dit betreft de kosten van bijeenkomsten zoals het voorjaarscongres, het seminar HBO-Communicatie, het ECA MOOCS seminar, het onderhoud van diverse Nederlandse en internationale websites waar de NVAO zorg voor draagt en het drukwerk (zowel reguliere correspondentie- en kantoomateriaal als, het rapport evaluatie accreditatiesysteem, de Strategie 2013 en het jaarverslag 2013).

Inhuur deskundigen

Ten behoeve van de toetsing van onderzoeksmasters, de toetsing nieuwe opleidingen en de instellingstoetsen zijn door de NVAO deskundigen ingeschakeld. De kosten hiervan zijn onder deze post gerangschikt. In 2013 zijn deze kosten € 340.000 lager dan begroot, omdat er minder aanvragen zijn uitgevoerd dan

begroot. Daarnaast worden onder deze post gepresenteerd de kosten voor deskundigen voor diverse nationale en internationale projecten.

Inhuur externen

Dit betreft de kosten van de inhuur van externen, zoals bijvoorbeeld voor juridische advisering, administratieve dienstverlening en uitbesteding salarisadministratie e.d. De overschrijding in 2013 ten opzichte van de begroting wordt onder meer verklaard door de tijdelijke inzet van een externe werkplekbeheerder en een adviseur voor de ontwikkeling van een nieuwe databank en een communicatieportaal. Deze projecten zullen in 2014 operationeel worden. Daarnaast is de inzet van externen op de financiële administratie hoger dan begroot. Voor deze kosten was in de jaarrekening 2012 een bestemde reserve voorzien. Ook was voor belastingkwestie van de Vlaamse medewerkers in 2013 externe advisering noodzakelijk.

Overige kosten

Dit betreft de kosten van automatisering, notaris, accountant, verzekeringen, infotheek, porti, kantoorkosten, lidmaatschappen, contributies en de bezwarencommissie.

5.5 / Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van de
Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie,
Den Haag

Bijgesloten samengevatte jaarrekening, bestaande uit de samengevatte balans per 31 december 2013 en de samengevatte staat van baten en lasten over 2013, is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie per 31 december 2013. Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij die jaarrekening in onze controleverklaring van 19 mei 2014. Desbetreffende jaarrekening en deze samenvatting daarvan, bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 19 mei 2014.

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van Titel 9 Boek 2 BW en de Beleidsregels toepassing Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Het kennisnemen van de samengevatte jaarrekening kan derhalve niet in de plaats treden van het kennisnemen van de gecontroleerde jaarrekening van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van een samenvatting van de gecontroleerde jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragraaf 1.3 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' van de toelichting.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de samengevatte jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands Recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810, "Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten".

Oordeel

Naar ons oordeel is de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie per 31 december 2013 en in overeenstemming met de grondslagen zoals beschreven in paragraaf 1.3 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' van de toelichting.

Rotterdam, 19 mei 2014

Mazars Paardekooper Hoffman N.V.

drs. S. Boomman RA

Hoofdstuk 6

Bijlage

Lijst van begrippen en afkortingen

AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
NQA	National Center for Professional Education Quality Assurance
ARQATA	Armenia Quality Assurance Technical Assistance
CeQuInt	Certificate for the Quality of Internationalisation
CDHO	Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
CROHO	Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ECA	European Consortium for Accreditation in higher education
ECTS	European Creditpoint Transfer System
ENQA	European Association for Quality Assurance in Higher Education
EFQM	European Foundation for Quality Management
ENIC	European National Information Centre
EQAR	European Quality Assurance Register
ESG	European Standards and Guidelines
EUA	European University Association
Evaluatiebureau	Zelfstandig bureau voor uitvoeren visitatie
Evaluatieorgaan	VLUHR-KZ
GPIP	Good Practices in Internationalisation Platform
HOR	Hogeronderwijsregister
Inspectie	Inspectie van het Onderwijs
INQAAHE	International Network for Quality Assurance Agencies in HO
ISO	Interstedelijk Studenten Overleg
JOQAR	Quality Assurance and Recognition of degrees awarded
KIV	Wet kwaliteit in verscheidenheid hoger onderwijs
KNAW	Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen
LSVb	Landelijke Studenten Vakbond
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NRTO	Nederlandse Raad voor Training en Opleiding
NUFFIC	Nederlandse organisatie voor internationale samenwerking in het hoger onderwijs
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VH	Vereniging Hogescholen
VKW	Wet versterking kwaliteitswaarborgen hoger onderwijs
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad
VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
VSNU	Vereniging van Universiteiten
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten
WHW	Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Colofon

NVAO Jaarverslag 2013

© Juni 2014

Tekst NVAO

Vormgeving Smidswater, Den Haag

Drukwerk Albani drukkers

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28 / 2514 JK / Postbus 85498 / 2508 CD Den Haag

T +31 70 312 2300

F +31 70 312 2301

info@nvaio.net

www.nvaio.net

NVAO

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

Parkstraat 28 / 2514 JK Den Haag
P.O. Box 85498 / 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00

F +31 (0)70 312 23 01

E info@nvaio.net

www.nvaio.net